

Dosarul nr. 3ra-397/23
2-21046578-01-3ra-10042023

Prima instanță: Judecătoria Chișinău, sediul Râșcani (jud. : V. Dodon)
Instanța de apel: Curtea de Apel Chișinău (jud.: A. Minciuna, V. Negru, E. Palanciuc)

DECIZIE

26 iunie 2024

mun. Chișinău

CURTEA SUPREMĂ DE JUSTIȚIE

Completul de judecată, în componență:

Președinte, judecător

Judecători

Stela Procopciuc

Diana Stănilă

Ion Malanciuc

examinând admisibilitatea recursului declarat de către Casa Națională de Asigurări Sociale,

în cauza de contencios administrativ, la cererea de chemare în judecată depusă de Vladimir Culai împotriva Casei Naționale de Asigurări Sociale privind obligarea emiterii actului administrativ individual favorabil,

împotriva deciziei din 07 decembrie 2022 a Curții de Apel Chișinău,

c o n s t a t ă:

La 30 martie 2021, Vladimir Culai a depus cerere de chemare în judecată împotriva Casei Naționale de Asigurări Sociale solicitând anularea deciziei Casei Naționale de Asigurări Sociale (Oficiul Teritorial Ialoveni) nr. 40/2020/42463 din 27 noiembrie 2020 privind refuzul recalculării pensiei pentru vechime în muncă, răspunsului nr. C371/21 din 05 martie 2021 emis de Casa Națională de Asigurări Sociale în procedura prealabilă, și obligarea Casei Naționale de Asigurări Sociale să emită actul administrativ individual favorabil privind recalcularea pensiei în baza certificatului nr. 34/20-6267 90 din 20 octombrie 2020 eliberat de Direcția de poliție a municipiului Chișinău, începând cu data de 13 iunie 2009, cu majorările și indexările care au avut loc.

În motivare a susținut că, a activat în organele afacerilor interne în perioada de la 01 iunie 1996 până la 12 iunie 2009.

Astfel, pentru activitatea în Batalionul serviciului de escortă și pază al CGP Chișinău, la paza Expertizei judiciare în psihiatrie în perioada de la 10 ianuarie 2003 până la 12 iunie 2009 angajatorul i-a calculat vechimea în serviciu cu avantaje de 1:2 conform Hotărârii Guvernului Republicii Moldova nr. 78/94.

În temeiul ordinului Ministerului Afacerilor Interne nr. 96 din 20 martie 2018 i s-au efectuat recalculări în vechimea în muncă indicând-se avantajele pentru perioada activității în Batalionul Serviciului Pază și Escortă și Izolatorul de detenție provizorie, astfel, vechimea în muncă pentru perioada de la 01 iunie 1996 până la

10 ianuarie 2003, fiindu-i stabilită la momentul ieșirii la pensie de 27 ani, prin confirmarea nr. 34/20-6267 90 din 20 octombrie 2020 eliberată de DP Chișinău.

La ieșirea la pensie cuantumul pensiei constituie 50% din solda, iar după recalculare – 71%.

Ca urmare, s-a adresat la Casa Teritorială de Asigurări Sociale Ialoveni în vederea recalculării cuantumului pensiei, însă prin decizia nr. 40/2020/42463 din 23 decembrie 2020 i s-a respins cererea în recalcularea cuantumului pensiei, motiv din care s-a adresat cu cerere prealabilă la Casa Națională de Asigurări Sociale, care la 05 martie 2021 prin răspunsul C-371/21 a fost respinsă.

Reclamantul consideră răspunsul și decizia neîntemeiate, contrare legii și pasibile de a fi anulate, conform normelor conținute în Legea asigurării cu pensii a persoanelor din corpul de comandă și din trupele organelor afacerilor interne.

Prin hotărârea Judecătorei Chișinău, sediul Rîșcani din 20 decembrie 2021, acțiunea a fost admisă.

S-a anulat decizia Casei Teritoriale de Asigurări Sociale Ialoveni nr.40/2020/42463 din 27 noiembrie 2020 privind refuzul recalculării pensiei pentru vechime în muncă, răspunsul nr. C-371/21 din 05 martie 2021 adoptat de Casa Națională de Asigurări Sociale în procedura prealabilă.

S-a obligat Casa Națională de Asigurări Sociale să emită actul administrativ individual favorabil, privind recalcularea pensiei lui Vladimir Culai în baza certificatului nr. 34/20-6267 90 din 20 octombrie 2020 eliberat de Direcția de poliție a municipiului Chișinău, începând cu data de 13 iunie 2009, cu majorările și indexările care au avut loc.

La 05 ianuarie 2022, Casa Națională de Asigurări Sociale, a declarat apel nemotivat, iar la 18 mai 2022, prin intermediul poștei electronice, apel motivat împotriva hotărârii Judecătorei Chișinău, sediul Rîșcani din 20 decembrie 2021, solicitând casarea hotărârii cu emiterea unei noi decizii prin care acțiunea să fie respinsă ca neîntemeiată.

Prin decizia din 07 decembrie 2022 a Curții de Apel Chișinău s-a respins apelul declarat de către Casa Națională de Asigurări Sociale împotriva hotărârii Judecătorei Chișinău, sediul Rîșcani din 20 decembrie 2021.

La 27 decembrie 2022, Casa Națională de Asigurări Sociale a depus recurs nemotivat, iar la 14 aprilie 2023 a prezentat motivarea recursului împotriva deciziei din 07 decembrie 2022 a Curții de Apel Chișinău, solicitând casarea deciziei instanței de apel cu emiterea unei noi decizii.

În motivare a susținut că, instanța de apel a aplicat eronat normele de drept material și nu a elucidat circumstanțe importante pentru soluționarea cauzei.

În opinia recurentului, decizia instanței de apel și hotărârea primei instanțe sunt neîntemeiate, ce rezultă din interpretarea în mod eronat a legii materiale aplicabile la caz și anume pct. 8 lit. d) din Hotărârea Guvernului nr. 78 din 21.02.1994 cu privire la modul de calculare a vechimii în muncă, stabilire și plată a pensiilor și indemnizațiilor militarilor, persoanelor din corpul de comandă și din trupele organelor afacerilor interne, colaboratorilor Centrului Național Anticorupție și sistemului penitenciar.

Recurentul a susținut că, instanța de apel a emis o decizie pripită, din cauza lipsei analizării argumentelor invocate în cererea de apel și anume analizării

legalității certificatului nr. 34/20-626790 din 20.10.2020 eliberat de Direcția de Poliție a mun. Chișinău, în care se reflectă vechimea în muncă a intimatului calculată cu înlesnirile de două luni vechime în muncă pentru o lună de serviciu conform pct. 8 lit. d) al H.G. nr. 78/1994, pentru activitatea din cadrul Batalionului serviciului de escortă, pentru perioada 07.06.1996-29.06.1999.

Certificatul nominalizat este nul din oficiu din motiv că prevederile actului normativ care a stat la baza emiterii acestuia depășesc prevederile actului normativ în temeiul căruia a fost emis, în legislația națională nu există un act normativ care să prevadă acordarea înlesnirilor de două luni vechime în muncă pentru o lună de serviciu pentru colaboratorii Ministerul Afacerilor Interne care au activat sau activează în cadrul izolatorului de detenție provizorie.

Instanța de apel cât și instanța de fond urma să aprecieze dacă la calcularea vechimii în muncă a intimatului pentru perioadele de activitate în cadrul Batalionului serviciului de escortă urmează a fi aplicat pct. 8 lit. d) din Hotărârea Guvernului nr. 78/1994, în care este prevăzut expres modalitatea acordării înlesnirilor la calcularea vechimii în muncă pentru stabilirea pensiei în conformitate cu prevederile Legii nr. 1544/1993

Certificatul nr. 34/20-626790 din 20.10.2020 eliberat de Direcția de Poliție a mun. Chișinău este nul, Culai Vladimir nu a activat într-o instituție penitenciară așa cum este reglementat în pct. 8 lit. d) din Hotărârea Guvernului nr. 78/1994.

Astfel că, pentru calcularea vechimii în muncă cu înlesniri conform pct. 8 lit. d) din Hotărârea Guvernului nr. 78/1994, este necesar ca persoana să întrunească condiția că instituția în care activează sau a activat să fie o subdiviziune indicată în pct. 8 lit. d) și asupra căreia se răsfrânge Legea nr. 300/2017 cu privire la sistemul administrației penitenciare în care sunt expres prevăzute înlesnirile nominalizate.

La caz, Culai Vladimir nu întrunește condițiile date, deoarece, a activat în cadrul Batalionului serviciului de escortă, care nu este o instituție penitenciară și nu se regăsește în pct. 8 lit. d) al HG nr. 78/1994.

În aceste condiții, temei de stabilire a pensiei pentru vechime în muncă în conformitate cu datele reflectate în certificatul nr. 34/20-626790 din 20.10.2020 eliberat de Direcția de Poliție a mun. Chișinău nu există.

Ordinul Ministrului Afacerilor Interne nr. 96 din 20.03.2018, aprobat în conformitate cu prevederile Hotărârii Guvernului nr.78/1994 nu poate să depășească prevederile actului normativ în temeiul căruia a fost emis, limitându-se strict la cadrul stabilit de actul normativ, în special doar la lista exhaustivă a înlesnirilor care se iau în considerare la calcularea vechimii în muncă pentru stabilirea pensiei reglementate expres de Hotărârea Guvernului nr. 78/1994, respectiv, orice act emis în baza ordinului menționat, urmează a fi considerat nul din oficiu.

Instanța de apel nu a elucidat pe deplin circumstanțele care au importanță pentru soluționarea cauzei și a aplicat eronat normele de drept material.

Cu referire la termenul recursului:

Conform art. 245 alin.(1) și (2) din Codul administrativ (în redacția legii în vigoare până la operarea modificărilor prin Legea nr.246 din 31 iulie 2023 (în vigoare din 01 septembrie 2023), recursul se depune la instanța de apel în termen

de 30 de zile de la notificarea deciziei instanței de apel, dacă legea nu stabilește un termen mai mic.

Curtea de Apel Chișinău a pronunțat dispozitivul deciziei contestate la 07 decembrie 2022 în ședință publică, iar la 11 decembrie 2022 a expediat părților copia dispozitivului, prin intermediul poștei electronice (f.d.85).

Copia deciziei motivate a Curții de Apel Chișinău a fost notificată părților la 16 martie 2023, fapt confirmat prin extrasul din poșta electronică, anexat la materialele cauzei (f.d.89).

La 27 decembrie 2022, Casa Națională de Asigurări Sociale a depus recurs nemotivat, iar la 14 aprilie 2023 a prezentat motivarea recursului împotriva deciziei din 07 decembrie 2022 a Curții de Apel Chișinău, solicitând casarea deciziei instanței de apel cu emiterea unei noi decizii.

Astfel, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție consideră că la depunerea recursului, Casa Națională de Asigurări Sociale a respectat termenele prevăzute la art. 245 alin. (1) și (2) din Codul administrativ (în redacția în vigoare la data declarării recursului).

La 28 aprilie 2023, Curtea Supremă de Justiție a expediat în adresa intimatului copia recursului, cu înștiințarea despre necesitatea prezentării referinței (f.d. 96).

Prin referința depusă la 02 mai 2023 Vladimir Culai a indicat că soluția instanței de apel este corectă și întemeiată și a pledat pentru inadmisibilitatea recursului.

În condițiile art. 193 alin. (3), (31) din Codul administrativ, Curtea Supremă de Justiție examinează acțiunile în contencios administrativ și cererile de recurs în complete din 3 judecători.

În scopul uniformizării practicii judecătorești, completul din 3 judecători poate decide, prin vot unanim, ca recursul considerat admisibil să fie examinat de un complet din 5 judecători, iar completul din 5 judecători poate decide, prin vot unanim, ca recursul considerat admisibil să fie examinat de un complet din 9 judecători.

Verificând decizia Curții de Apel Chișinău din 07 decembrie 2023 în limitele controlului de legalitate, în raport cu criticele invocate în recurs și referință, pe baza materialelor din dosar, în coroborare cu normele de drept aplicabile, Completul de judecată consideră că acesta este admisibil și urmează a fi admis, cu casarea integrală a deciziei și trimiterea cauzei spre rejudecare în instanța de apel, pentru considerentele ce vor fi arătate în continuare.

Conform art. 248 alin. (1) lit. d) din Codul administrativ (în vigoare la data declarării recursurilor), examinând recursul, Curtea Supremă de Justiție adoptă una dintre următoarele decizii: casează integral decizia instanței de apel și restituie cauza instanței de apel dacă, în baza limitelor stabilite de lege ale examinării recursului, nu poate adopta o soluție finală în acest caz.

Materialele cauzei atestă că la 30 martie 2021, Vladimir Culai a depus cerere de chemare în judecată împotriva Casei Naționale de Asigurări Sociale solicitând anularea deciziei Casei Naționale de Asigurări Sociale (Oficiul Teritorial Ialoveni) nr. 40/2020/42463 din 27 noiembrie 2020 privind refuzul recalculării pensiei pentru vechime în muncă, răspunsului nr. C371/21 din 05 martie 2021 emis de Casa Națională de Asigurări Sociale în procedura prealabilă, și obligarea Casei Naționale

de Asigurări Sociale să emită actul administrativ individual favorabil privind recalcularea pensiei în baza certificatului nr. 34/20-6267 90 din 20 octombrie 2020 eliberat de Direcția de poliție a municipiului Chișinău, începând cu data de 13 iunie 2009, cu majorările și indexările care au avut loc.

Judecând cauza, prima instanță a admis acțiunea, a anulat decizia Casei Teritoriale de Asigurări Sociale Ialoveni nr.40/2020/42463 din 27 noiembrie 2020 privind refuzul recalculării pensiei pentru vechime în muncă, răspunsul nr. C-371/21 din 05 martie 2021 adoptat de Casa Națională de Asigurări Sociale în procedura prealabilă.

A obligat Casa Națională de Asigurări Sociale să emită actul administrativ individual favorabil, privind recalcularea pensiei lui Vladimir Culai în baza certificatului nr. 34/20-6267 90 din 20 octombrie 2020 eliberat de Direcția de poliție a municipiului Chișinău, începând cu data de 13 iunie 2009, cu majorările și indexările care au avut loc.

Instanța de apel, prin decizia din 07 decembrie 2022 a respins apelul declarat de Casa Națională de Asigurări Sociale împotriva hotărârii Judecătoriei Chișinău, sediul Rîșcani din 20 decembrie 2021.

În motivarea soluției, instanța de apel a conchis că în cazul de față prin certificatul nr.34/20-626790 din 20 octombrie 2020 eliberat de Inspectoratul General de Poliție mun. Chișinău, se denotă întrunirea condițiilor stipulate la pct. 8 lit. d) al Hotărârii Guvernului nr.78 din 21.02.1994, cu privire la modul de calculare a vechimii în muncă, stabilire și plată a pensiilor și indemnizațiilor militarilor, persoanelor din corpul de comandă și din trupele organelor afacerilor interne și sistemului penitenciar, colaboratorilor Centrului Național Anticorupție.

Astfel, instanța a respins argumentul Casei Naționale de Asigurări Sociale, precum că perioadele de activitate a reclamantului/intimat în cadrul Batalionului serviciului de escortă, nu pot fi raportată la prevederile pct. 8 lit. d) al Hotărârii Guvernului nr. 78 din 21.02.1994.

A reținut că, colaboratorii care efectuează serviciul de pază, escortare și deținerea persoanelor reținute și arestate în izolatorul de urmărire penală, în prezent au dreptul la calcularea vechimii în muncă, avantaje, cu calcularea a două luni vechime în muncă pentru o lună de serviciu.

Instanța de apel a considerat relevant ordinul nr.96/2018 emis de IGP prin care s-au recunoscut unele înlesniri pentru stabilirea pensiei anumitor categorii de funcționari publici cu statut special și militari din cadrul MAI, reglementând raporturile de muncă pentru personalul care realizează misiuni de escortă și pază a persoanelor deținute și armonizarea acestora cu reglementările aplicate angajaților altor instituții ce execută atribuții analoage, iar confirmarea nr. 34/20-626790 din 20 octombrie 2020, vine în susținerea aplicabilității ordinului emis în privința lui Vladimir Culai, în raport cu vechimea în muncă deținută de către ultimul, deci la stabilirea cuantumului pensiei urma să fie luate în calcul și înlesnirile (avantajele) funcțiilor deținute.

Prin ordinul dat s-a specificat că, eliberarea confirmărilor privind înlesnirile prevăzute la calcularea vechimii în muncă pentru stabilirea pentru funcționarii publici cu statut special și militarii care și-au îndeplinit serviciul în cererea acestora, de către autoritățile administrative și instituțiile din subordine, prin intermediul

subdiviziunilor de resurse umane, conform competenței, va fi determinată de ultimul loc de muncă al solicitantului.

În cazul lichidării subdiviziunilor în care solicitanții au activat anterior, confirmările vor fi eliberate de către subdiviziunile, autoritățile administrative sau instituțiile din subordinea MAI, care au devenit succesori de drepturi și obligații sau au preluat competențele subdiviziunilor de poliție reorganizate sau lichidate.

Astfel, instanța a reținut că, ordinul Ministerului Afacerilor Interne nr. 96 din 20 martie 2018, este un act administrativ valabil, produce efectele juridice de rigoare, care urmează a fi aplicate corespunzător, iar simplul dezacord al apelantului cu ordinul menționat, atât timp cât acesta nu a fost anulat, nu reprezintă un temei pentru nerecunoașterea efectelor acestuia.

Examinând cauza în raport de motivele de recurs, Completul de judecată ajunge la concluzia că decizia instanței de apel nu poate fi menținută, or aceasta prezintă deficiențe în motivare.

Completul de judecată atrage atenția asupra faptului că decizia instanței de apel creează o impresie rezonabilă de superficialitate.

Instanța de recurs consideră că instanța de apel nu a furnizat o motivare adecvată și clară în ceea ce vizează obligarea CNAS de a achita lui Culai Vladimir pensia pentru vechime în serviciu, cu recalcularea acesteia începând cu data stabilirii inițiale a pensiei.

Instanța de apel s-a abținut de a da un răspuns convingător la expunerile de bază invocate de apelantă.

Argumentele formulate în fața sa nu au fost clarificate, deși ultima avea obligația de a se pronunța asupra fiecărui argument, astfel ca acestea să fie răsturnate, pentru a da posibilitate instanței de recurs să exercite controlul judiciar a soluției pronunțate.

În context, instanța de recurs menționează că prin decizia din 07 decembrie 2022 instanța de apel a conchis asupra temeiniciei pretenției de achitare lui Culai Vladimir a pensiei pentru vechime în serviciu, cu recalcularea acesteia, ținând cont de certificatul nr.34/20-6267 eliberat de Inspectoratul General al Poliției la 20 octombrie 2020, cu majorările și indexările ce au avut loc, cu achitarea diferenței pensiei neachitate, începând cu data stabilirii inițiale a pensiei, având în susținere prevederile Legii nr. 1544 din 23 iunie 1993.

Instanța de recurs reține prevederile art. 54 al Legii nr. 1544 din 23 iunie 1993, potrivit căruia suma pensiei calculată și nesolicitată la timp se plătește pentru perioada precedentă, însă cel mult pentru 3 ani premergători datei solicitării pensiei.

Sumele pensiei neprimite la timp din vina organelor care au stabilit sau care plătesc pensia se plătesc pentru perioada precedentă fără limite în timp.

Însă, din concluziile instanțelor inferioare nu poate fi dedus niciun argument referitor la vina pe care o poartă organul de asigurări sociale care stabilește sau plătește pensia, pentru neachitarea acesteia intimatului Culai Vladimir pentru perioadele 01 iunie 1996 -10 ianuarie 2003, 10 ianuarie 2003- 12 iunie 2009.

Totodată, articolul 61 alin. (1) al Legii nr. 1544 din 23 iunie 1993, stabilește că recalcularea pensiilor stabilite anterior militarilor, persoanelor din corpul de comandă și din trupele organelor afacerilor interne, precum și funcționarilor publici

cu statut special din sistemul administrației penitenciare, și din cadrul Inspectoratului General de Carabinieri și familiilor acestora în legătură cu punerea în aplicare a prezentei legi se efectuează în temeiul documentelor aflate la momentul recalculării în organele de pensionare.

Dacă pensionarul va prezenta ulterior acte suplimentare ce i-ar acorda dreptul la majorarea pensiei, recalcularea se va efectua pentru perioada precedentă, dar cel mult pentru 12 luni de la data depunerii actelor suplimentare și nu mai devreme de data punerii în aplicare a prezentei legi.

Prevederi similare se conțin și în art. 143 din Codul administrativ, potrivit căruia un act administrativ individual ilegal defavorabil poate fi retras în tot sau în parte cu efect pentru viitor sau trecut chiar și după ce a devenit incontestabil.

Aprecierea legalității sau ilegalității unui act administrativ individual se face în funcție de situația la momentul emiterii lui, iar în cazul desfășurării unei proceduri prealabile – de situația la momentul adoptării deciziei cu privire la cererea prealabilă. Dacă la emiterea unui act administrativ individual de acordare a prestațiilor sociale legislația nu a fost corect aplicată sau s-a pornit de la o stare de fapt care s-a dovedit a fi incorectă și prin aceasta, în mod greșit, nu s-au efectuat prestații sociale corespunzătoare, atunci actul administrativ, chiar și după ce a devenit incontestabil, se anulează în tot sau în parte cu efect pentru trecut sau viitor. Această normă nu se aplică dacă actul administrativ se bazează în esență pe date eronate sau incomplete, pe care persoana defavorizată le-a prezentat intenționat sau din neglijență gravă.

Dacă un act administrativ individual este retras conform alin. (3) cu efect pentru trecut, prestațiile sociale se efectuează conform prevederilor legale corespunzătoare pentru o perioadă de cel mult 3 ani până la retragere. Dacă retragerea se face la cerere, calcularea perioadei pentru care se vor acorda retroactiv prestații sociale se face din momentul depunerii cererii.

Prevederile alin.(1)–(4) din prezentul articol nu se aplică dacă sunt întrunite condițiile stabilite la art. 147 alin. (3). Astfel, existența unei norme care exclude dreptul de a beneficia de anumite plăți, nu poate fi interpretată ca o vină pe care o poartă organul de asigurări sociale care stabilește sau plătește pensia.

Totodată, instanța de apel nu a motivat în nici un fel concluzia de a recalcula și încasa pensia intimatului începând cu data pensionării inițiale a acestuia, în situația în care normele citate supra prevăd o perioadă de cel mult 3 ani sau o perioadă de 12 luni.

În esență, instanța nu a motivat în ce constă vinovăția Casei Naționale de Asigurări Sociale, responsabilă pentru neachitarea pensiei în perioada invocată de reclamant în acțiunea înaintată, și cum a stabilit termenul pentru care urmează a fi recalculată pensia, iar aceasta poate ridica întrebări cu privire la motivele acestei decizii.

În lipsa unei motivări clare, există incertitudini în ceea ce privește raționamentul instanței și modul în care a fost aplicată legea în acest caz.

Față de considerentele mai sus expuse, instanța de recurs ajunge la concluzia că soluția adoptată de către instanța de apel este nemotivată.

În conformitate cu prevederile art. 195 din Codul administrativ, procedura acțiunii în contenciosul administrativ se desfășoară conform prevederilor

prezentului cod. Suplimentar se aplică corespunzător prevederile Codului de procedura civilă, cu excepția art. 169–171.

Potrivit art. 239 din Codul procedură civilă, hotărârea judecătorească trebuie să fie legală și întemeiată. Instanța își întemeiază hotărârea numai pe circumstanțele constatate nemijlocit de instanță și pe probele cercetate în ședință de judecată. Instanța de recurs remarcă, că dreptul la un proces echitabil, garantat de art. 6 din Convenția Europeană pentru Apărarea Drepturilor Omului și a Libertăților Fundamentale, prezumă dreptul la o hotărâre motivată.

Motivarea este o parte a hotărârii în care instanța judecătorească în mod obligatoriu își expune concluziile formulate în privința cauzei deferite spre soluționare. Conform unei jurisprudențe constante degajate de Curtea Europeană a Drepturilor Omului, pronunțarea de către instanțele judecătorești a unor hotărâri motivate constituie una dintre garanțiile dreptului fundamental la un proces echitabil și acesta presupune obligațiunea instanței judecătorești de a se expune în hotărâri asupra tuturor cerințelor acțiunii, precum și, argumentelor invocate de către părți întru admiterea sau respingerea acestora (cauza Garcia Ruiz vs. Spania, hotărârea din 21 ianuarie 1999).

Se reține că actul judecătoresc trebuie să corespundă tuturor normelor de drept, să fie clar, înțeles de părțile implicate în litigiu și să răspundă în mod sigur și expres la toate cererile și obiecțiile formulate de către părți, ceea ce, în speță, lipsește. Or, principiul procesului echitabil reclamă că hotărârea să fie motivată, justițiabilul având posibilitatea să cunoască motivele care l-au făcut pe judecător să adopte una sau altă soluție și să le conteste dacă sistemul prevedea o cale de atac împotriva acestei hotărâri, lipsa motivării unei decizii judiciare, pune în pericol dreptul la un proces echitabil (cauza Kaufman vs. Belgia, 1986).

Astfel, instanțele judecătorești sunt obligate să-și motiveze soluțiile și concluziile, să furnizeze toate răspunsurile la întrebările care sunt pertinente pentru rezultatul procesului și necesită un răspuns special în hotărâre. În cazul în care instanța de judecată se abține de a da un răspuns special și explicit în cele mai importante întrebări, fără a acorda părții care a formulat-o posibilitatea de a ști dacă acest mijloc de apărare a fost neglijat sau respins, acest fapt se va considera o încălcare a art. 6§1 din CEDO (cauza Hiro Balani vs. Spania, 1994).

Curtea Europeană a Drepturilor Omului a reiterat că efectul art. 6 § 1 din Convenție este, inter alia, de a plasa un „tribunal” sub o obligație de a efectua o 12 examinare adecvată a declarațiilor, argumentelor și probelor, fără a prejudicia evaluarea acestora sau a faptului dacă ele sunt relevante pentru decizia sa. Corelând prevederile legale procedurale naționale cu jurisprudența CtEDO referitor la obligația instanțelor naționale de a-și motiva soluțiile, instanța de recurs conchide că circumstanțele expuse anterior denotă că instanța de apel nu și-a îndeplinit obligațiile. Iar aceasta nu poate echivala decât cu încălcarea dreptului la un proces echitabil al recurente, inclusiv dreptul de acces liber la justiție în raport cu obligația instanței de „a auzi” justițiabilii, garantat de art. 20 din Constituție și art. 6 § 1 din Convenție.

În concluzie, în cazul analizat, Completul de judecată consideră că singura soluție legală și rezonabilă este casarea integrală a deciziei și trimiterea spre rejudecare a cauzei.

La rejudecare, instanța de apel urmează să țină cont de cele menționate, să verifice circumstanțele importante și probele administrate și, reexaminând cauza, să emită o hotărâre legală și întemeiată, respectând dreptul garantat al participanților la proces la un proces echitabil.

Conform art. 258 alin. (3), art. 248 alin. (1) lit. d) din Codul administrativ, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție

d e c i d e:

Se admite recursul depus de către Casa Națională de Asigurări Sociale.

Se casează decizia Curții de Apel Chișinău din 07 decembrie 2023, adoptată, în cauza de contencios administrativ depusă de Culai Vladimir împotriva Casei Naționale de Asigurări Sociale cu privire la contestarea actului administrativ și obligarea emiterii actului administrativ favorabil, și se trimite spre rejudecare, în instanța de apel, în alt complet de judecată.

Decizia nu se supune niciunei căi de atac.

Președinte, judecător

Stela Procopciuc

Judecători

Diana Stănilă

Ion Malanciuc